

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๙๐๙/ ๕๓๕

ส. ๕๓๑-
สถานศึกษาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๖๖๖๔
วันที่ 26 มี.ค. 2558 เวลา 12.30

สอ 4/94
๒๖ มี.ค. 58
13.30

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๓ เกี่ยวกับการจัดการและการใช้ประโยชน์จากงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้างของกลางที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการ และขอความเห็นชอบแนวทางการจัดการและการใช้ประโยชน์งาช้างของกลาง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาเอกสาร CITES Resolution Conf. ๙.๑๐ (Rev. CoP. ๑๕)

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง ขอบทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๓ เกี่ยวกับการจัดการและการใช้ประโยชน์จากงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้างของกลางที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการ และขอความเห็นชอบแนวทางการจัดการและการใช้ประโยชน์งาช้างของกลาง มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๙) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ ประเทศไทยให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๒๖

๑.๑.๒ ปัจจุบันประเทศไทยมีงาช้างของกลางเก็บรักษาไว้ รวมน้ำหนักประมาณ ๑๒,๔๐๒.๓๔ กิโลกรัม รายละเอียด ดังนี้

๑.๑.๒.๑ เก็บรักษาไว้โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม น้ำหนักประมาณ ๕,๒๑๒.๙๗ กิโลกรัม

รายการ	คดีสิ้นสุดแล้ว		คดียังไม่สิ้นสุด	
	จำนวน	น้ำหนัก (ก.ก.)	จำนวน	น้ำหนัก (ก.ก.)
งาสมบูรณ์	๑๒๔ (กิ่ง)	๕๕๘.๑๕	๔๒๔ (กิ่ง)	๓,๑๕๒.๗๘
งาท่อน	๒๒๘ (ท่อน)	๗๖๔.๓๘	๑๓๙ (ท่อน)	๔๒๒.๘๖
ขนาย	-	-	๕ (ชิ้น)	๑.๔
ผลิตภัณฑ์งาช้าง	๒,๓๒๙ (ชิ้น)	-	๑,๔๙๕ (ชิ้น)	๑๓๔.๙๘
เศษงาช้าง	-	๒๒.๓๔	-	๑๕๖.๐๘
รวม		๑,๓๔๔.๕๗		๓,๘๖๘.๑๐

๑.๑.๒.๒ เก็บรักษา ...

๑.๑.๒.๒ เก็บรักษาไว้โดยกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง น้ำหนักประมาณ

๗,๑๘๙.๓๗ กิโลกรัม

รายการ	คดีสิ้นสุดแล้ว		คดียังไม่สิ้นสุด	
	จำนวน	น้ำหนัก (ก.ก.)	จำนวน	น้ำหนัก (ก.ก.)
งาสมบูรณ์	๒๕ (กึ่ง)	๑๙๑.๕๐	๖๔๓ (กึ่ง)	๔,๐๓๑.๖๙
งาห่อน	๑๖๖ (ท่อน)	๗๑๘.๓๐	๗๗๖ (ท่อน)	๒,๐๐๗.๖๑
ขนาย	-	-	-	-
ผลิตภัณฑ์งาช้าง	๕๗๖ (ชิ้น)	๑๙.๑๐	๑๐๘ (ชิ้น)	๑๗.๐๘
เศษงาช้าง	-	๑๙๙.๒๒	-	๔.๘๗
รวม		๑,๑๒๘.๑๒		๖,๐๖๑.๒๕

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗ เห็นชอบแผนปฏิบัติการงาช้างแห่งประเทศไทย (Thailand National Ivory Action Plan) ฉบับแก้ไข พร้อมมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางจัดการและใช้ประโยชน์จากงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้างที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่นำไปเผาทำลาย เช่น นำงาช้างไปจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ตามระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดประชุมหารือแนวทางการจัดการและการใช้ประโยชน์งาช้างของกลาง เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘ โดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมกิจการพลเรือนทหาร กรมกิจการพลเรือนทหารบก กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมศุลกากร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรมการศาสนา กรมศิลปากร กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สรุปผลการประชุม ที่ประชุมมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการและการใช้ประโยชน์ของกลางที่สิ้นสุดคดีและตกเป็นของแผ่นดิน ดังนี้

๑.๓.๑ กรณีเก็บไว้เพื่อการศึกษา

ที่ประชุมมีมติเห็นควรนำงาช้างของกลางที่คดีสิ้นสุดแล้ว บางส่วนไปใช้ประโยชน์เพื่อศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมของหน่วยงานราชการ เช่น สถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ เพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษา วิจัย และการเรียนรู้ของประชาชน นักเรียน นักศึกษาที่จะได้เรียนรู้และเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ช้างทั้งช้างแอฟริกาและช้างเอเชียในอนาคตต่อไป ทั้งนี้เป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ในการจัดการของกลางซึ่งกำหนดให้ใช้เพื่อประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา การบังคับใช้กฎหมายและการจำแนกชนิด หรือเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย หรือทำลาย

๑.๓.๒ กรณีทำลาย ...

๑.๓.๒ กรณีทำลายงาช้างของกลาง

ที่ประชุมเห็นควรทำลายงาช้างของกลางที่คดีสิ้นสุดแล้วโดยเฉพาะงาช้างของกลางที่เหลือจากการเก็บไว้จากการใช้ประโยชน์ทางการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาการค้างาช้างที่ผิดกฎหมาย และการต่อต้านการลักลอบฆ่าช้างในแอฟริกา สำหรับงาช้างของกลางที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยเห็นควรเก็บไว้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาและไม่ควรทำลาย ซึ่งการทำลายงาช้างของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของประเทศไทยที่ไม่สนับสนุนการค้างาช้างที่ผิดกฎหมาย และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย โดยในระยะ ๒ ปี ที่ผ่านมามีประเทศที่ทำลายงาช้างของกลาง เช่น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ทำการบดและเผาทำลาย ๔.๒ ตัน สหรัฐอเมริกา บดทำลาย ๕.๔ ตัน สาธารณรัฐประชาชนจีน บดทำลาย ๖.๒ ตัน สาธารณรัฐฝรั่งเศส บดทำลาย ๓ ตัน สาธารณรัฐชวา เผาทำลาย ๑.๑ ตัน ราชอาณาจักรเบลเยียม บดทำลาย ๑.๕ ตัน และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง บดและเผาทำลาย ๑ ตัน โดยฮ่องกงมีแผนที่จะทำลายงาช้างของกลาง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อีกจำนวน ๒๘ ตัน

๑.๓.๓ กรณีส่งกลับคืนประเทศถิ่นกำเนิด

ที่ประชุมเห็นว่า การส่งคืนประเทศถิ่นกำเนิด ไม่น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นการยากที่จะตรวจสอบว่างาช้างของกลางมีถิ่นกำเนิดจากประเทศใด นอกจากนี้ประเทศถิ่นกำเนิดจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการส่งกลับและงาช้างของกลางที่ส่งคืนประเทศถิ่นกำเนิดต้องดำเนินการตามแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับงาช้างของกลางของที่ประชุมไซเตสกำหนดไว้ ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใดๆ ต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัยหรือต้องทำลายเช่นกัน จึงมีความเห็นว่าไม่น่าจะมีประเทศใดประสงค์นำงาช้างของกลางกลับคืนสู่ประเทศให้สิ้นเปลืองงบประมาณเพื่อต้องจัดเก็บหรือทำลายงาช้างของกลางดังกล่าว นอกจากนี้การส่งกลับงาช้างของกลางสู่ประเทศถิ่นกำเนิด หากประเทศนั้นไม่มีระบบการเก็บรักษาที่ดีพอ อาจทำให้วนกลับเข้ามาสู่วงจรการค้างาช้างที่ผิดกฎหมายได้อีก ที่ผ่านมามีเพียงประเทศสิงคโปร์ที่ส่งงาช้างกลับคืนสู่ประเทศสาธารณรัฐเคนยาที่เป็นถิ่นกำเนิดของงาช้างของกลาง ซึ่งนำไปเผาทำลายต่อ โดยล่าสุดเดือนมกราคม ๒๕๕๘ สำนักงานเลขาธิการไซเตสแจ้งเตือนว่างาช้างของกลางหายจากคลังประเทศยูกันดา จำนวน ๑,๒๓๙ กิโลกรัม

๑.๓.๔ ที่ประชุมมีความเห็นควรให้ตั้งคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาการนำงาช้างของกลางมาใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และอื่นๆ รวมทั้งกำหนดมาตรการในการคัดเลือกงาช้างของกลาง ส่งมอบหน่วยงานราชการที่จะนำงาช้างของกลางไปใช้ประโยชน์และพิจารณาแนวทาง ขั้นตอน และคัดเลือกงาช้างของกลางที่จะทำลายให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดการงาช้างของกลางโดยคัดเลือกส่วนหนึ่งที่คดีสิ้นสุดแล้วและไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อนำมาทำลาย จะเป็นการแสดงถึงความจริงจังและความมุ่งมั่นในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการงาช้างแห่งประเทศไทยเพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบค้างาช้างแอฟริกาที่ผิดกฎหมาย จึงมีความจำเป็นต้องเสนอให้ทบวงมหาดไทยมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๓ ซึ่งได้กำหนดแนวทางจัดการและใช้ประโยชน์จากงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้างของกลางที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่นำไปเผาทำลาย

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๓.๑ ขณะนี้ประเทศไทยอยู่ในระหว่างเตรียมจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการงาช้างแห่งประเทศไทย ฉบับแก้ไข ครั้งที่ ๒ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารอนุสัญญา CITES ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ หากคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้ว สามารถนำเสนอในรายงานฉบับดังกล่าวได้ทันที

๓.๒ การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในการเผาทำลายงาช้างของกลางบางส่วนสามารถดำเนินการได้ก่อนการประชุมคณะกรรมการบริหารอนุสัญญาฯ CITES ที่จะมีขึ้นในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริงหรือกฎหมาย

๔.๑ งาช้างแอฟริกาของกลางที่เก็บรักษาไว้โดยทางราชการ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมศุลกากร เป็นของกลางที่ตรวจยึดจากคดีเกี่ยวกับลักลอบนำเข้าซึ่งเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๓ และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๙ มาตรา ๒๗

๔.๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาญา กรรมสิทธิ์แห่งสิ่งใดๆ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำผิด โดยประการอื่น และได้ส่งไว้ในความรักษาของกรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่ง หรือถ้าได้ฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้วนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของท่านให้ผ่อนออกไปเป็นห้าปี ฯลฯ

๔.๓ กฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้ ช้างแอฟริกา (*Loxodonta africana*) เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

๔.๔ ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๗ วรรคท้าย กำหนดว่า สัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าตาม (๑) (๒) และ (๓) อธิบดีกรมป่าไม้จะสั่งให้เก็บเอาไว้ใช้ในราชการ ปลอ่ย ทำลาย หรือจัดการตามสมควรด้วยวิธีการใดก็ได้

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ ให้ความเห็นชอบในการทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๓ ซึ่งได้กำหนดแนวทางจัดการและใช้ประโยชน์จากงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้างของกลางที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่นำไปเผาทำลาย

๕.๒ ให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดการและการใช้ประโยชน์งาช้างของกลาง ดังนี้

(๑) งาช้างของกลางที่ดำเนินคดีสิ้นสุดและตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ให้พิจารณาคัดเลือกเพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม ของหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้สอดคล้องตามข้อกำหนดของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES)

(๒) งาช้างของกลางที่คดีสิ้นสุดและตกเป็นของแผ่นดินแล้ว และไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม ตามข้อ ๕.๒(๑) ให้พิจารณาตรวจสอบคัดเลือกมาทำลาย เพื่อแสดงเจตนารมณ์ของประเทศไทยในการต่อต้านและแก้ไขปัญหาการลักลอบค้างาช้างที่ผิดกฎหมาย และเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าในระดับสากล

(๓) มอบให้ ...

(๓) มอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ในการจัดการและการใช้ประโยชน์าง้างของกลาง และพิจารณาคัดเลือกาง้างของกลางเพื่อการใช้ประโยชน์และเพื่อทำลาย โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมศุลกากร กรมการปกครอง กรมศิลปากร เป็นต้น เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
โทร. / โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๔๘๓๖